

Streszczenie

Bartonelloza jest chorobą wywoływaną przez bakterie *Bartonella* spp. należące do rzędu Rickettsiales. W obrębie rodzaju *Bartonella* wyróżnia się 24 gatunki, z czego ponad 10 jest w stanie zakażać psy i koty. Bakterie *Bartonella* są małymi, pleomorficznymi, Gram-ujemnymi pałeczkami bytującymi wewnątrzkomórkowo. Choroba przez nie wywoływana jest zoonozą. *B. henselae*, której pierwotnym rezerwuarem są koty, u ludzi wywołuje chorobę kociego pazura (CSD). W populacji kotów patogen ten jest szeroko rozpowszechniony (bakteriemia występuje u 8-56% klinicznie zdrowych zwierząt), a jego wektorem jest pcheł kocia *Ctenocephalides felis*. Źródłem zakażenia jest kał pcheł (zanieczyszczone nim pazury kotów), jakkolwiek istnieją przypuszczenia, że infekcja może szerzyć się za pośrednictwem kleszczy i innych ektopasożytów. Wszystkie stadia rozwojowe kleszczy mogą przenosić zakażenie (transstadialne szerzenie się infekcji), natomiast nie przenosi się ono na kolejne pokolenia (brak transowarialnego szerzenia się zakażenia w populacji kleszczy). W niewielkiej ilości *B. henselae* obecna jest w ślinie zakażonych kotów. Rezerwuarem drobnoustrojów mogą być dzikie gryzonie oraz dzikie przeżuwacze. U kotów najczęściej stwierdza się występowanie *B. henselae*, rzadziej *B. clarridgeiae* oraz *B. koehlerae*. Drobnoustroje te częściej izolowane są od młodych osobników, w wieku poniżej roku życia oraz od kotów dzikich lub bytujących w skupiskach (np. w schroniskach). U kotów pierwszymi objawami bartonelozy są gorączka i powiększenie węzłów chłonnych. Mogą także wystąpić zaburzenia w rozrodzie oraz może się rozwinąć zapalenie wsierdza i mięśnia sercowego. DNA bakterii izolowano z krwi, ze zmian zapalnych, jakimi objęte były kości nadgarstka i śródreżca, a także z serca. Przypuszcza się, że zakażenia na tle omawianych drobnoustrojów mogą być odpowiedzialne za rozwój różnych patologicznych stanów uznawanych dotychczas u kotów za idiopatyczne, jak: zapalenia dolnych dróg oddechowych, zapalenie trzustki, zapalenie błony naczyniowej oka czy zapalenie dziąseł, a także zapalenie nosa i zatok.

Dotychczas w Polsce nie prowadzono badań nad epidemiologią bartonelozy kotów, a jedynie wykryto obecność riketsji w kleszczach zebranych na terenie naszego kraju. Badania własne wykazały, że w istocie problem bartonelozy kotów w naszym kraju

jest większy niż można przypuszczać. W niniejszej pracy przedstawiono zagrożenie jakie choroba stanowi dla ludzi, opisano możliwe jej wektory, przedstawiono wyniki badań nad przebiegiem klinicznym choroby u kotów oraz sytuacją epizootyczną bartonelozy kotów we wschodniej Polsce, z uwzględnieniem czynników wpływających na jej rozwój, jak i określono jakiego stopnia zagrożenie jednostka ta stanowi dla psów.